

POSTANOWIENIE

30 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 30 lipca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.S.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W. i J.P.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej M.S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z 24 kwietnia 2024 r., III Ca 2417/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od M.S. na rzecz J.P. 2700 zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanej do dnia zapłaty;

3. zasądza od M.S. na rzecz Banku spółki akcyjnej w W. 2700 zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanej do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 kwietnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 30 września 2022 r.

Powódka wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w części. Zdaniem skarżącej w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), w ramach których pyta:

1. czy źródłem obowiązku do złożenia oświadczenia woli na podstawie art. 64 k.c. może być „samoistne orzeczenie sądu badającego wszelkie okoliczności sprawy”?
2. czy współdłużnik solidarny odpowiadający z nieruchomości obciążonej hipoteką ma status osoby trzeciej, w sytuacji gdy drugi współdłużnik na skutek podziału majątku wspólnego przestaje być współwłaścicielem tej nieruchomości, i czy stanowi to przejęcie długu w rozumieniu art. 519 k.c.?
3. czy przeniesienie własności nieruchomości na jednego ze współdłużników solidarnych, pociągające za sobą przeniesienie na niego obciążającej tę nieruchomość hipoteki, skutkuje przeniesieniem całego zadłużenia, które ta hipoteka zabezpiecza, z jednoczesnym zwolnieniem z długu drugiego współdłużnika solidarnego?

W przypadku odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wniosła o nieobciążanie jej kosztami zastępstwa procesowego na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na jej trudną sytuację bytową i materialną.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany J.P. wniósł m.in. o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Podobnie pozwany bank wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego od powódki na jego rzecz według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nastąpi jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne wymaga sformułowania problemu prawnego i wykazania, że ma on precedensowy charakter oraz znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem jego rozstrzygnięcie powinno mieć znaczenie dla rozpoznawanej sprawy (zob. m.in. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, i z 6 lutego 2026 r., I CSK 719/25).

Zagadnienia sformułowane przez skarżącą nie spełniają tych kryteriów, a skarga jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Odnosząc się do pierwszego z zagadnień, wskazać należy przede wszystkim, że art. 64 k.c. nie jest źródłem roszczenia i nie kreuje obowiązku złożenia oświadczenia woli. Źródłem takiego obowiązku będzie zwykle ustawa albo czynność prawna. Sąd nie jest uprawniony do stwierdzania istnienia takiego obowiązku, gdy uzna to za słuszne, a tego w istocie – jak wynika ze skargi kasacyjnej – chciałaby skarżąca.

Rozstrzygnięcie drugiego z zagadnień nie miałoby znaczenia dla rozpoznawanej sprawy. W okolicznościach faktycznych nie może być mowy o przejęciu długu już tylko z tego powodu, że J.P. pozostaje dłużnikiem w takim

samym zakresie jak powódka, a nie jest możliwe przejęcie własnego długu. Poza tym nie ulega wątpliwości, że wierzyciel nie udzielił zgody na przejęcie długu. Dla tej oceny nie ma znaczenia przyznanie na własność nieruchomości pozwanemu J.P. w postępowaniu działowym. Skarżąca wciąż pozostaje stroną umowy kredytu oraz dłużnikiem osobistym pozwanego banku, a cel, do którego dąży, to w istocie nieodpłatne zwolnienie jej z długu przez bank.

Również trzeciego z zagadnień nie sposób uznać za istotne, gdyż jego rozstrzygnięcie nie nasuwa wątpliwości. Długów zaciągniętych razem przez małżonków nie rozlicza się w ramach postępowania działowego w razie ustania wspólności małżeńskiej. Rozliczeniu podlegają jedynie aktywa, a dług – mimo podziału majątku wspólnego – utrzymuje się nadal w niezmienionej postaci. Nie ma na to wpływu przeniesienie własności nieruchomości obciążonej hipoteką na zabezpieczenie spłaty długu na własność jednego z małżonków. Obciążenie długiem tylko jednego z małżonków godziłoby w prawa wierzycieli (zob. uchwałę SN z 28 marca 2019 r., III CZP 21/18, OSNC 2019, nr 9, poz. 88, i postanowienie SN z 13 marca 2020 r., III CZP 64/19, OSNC 2020, nr 12, poz. 107).

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2, § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, a także § 10 ust. 4 pkt 2, § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sąd Najwyższy nie dostrzegł, by w sprawie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek umożliwiający nieobciążanie skarżącej jako strony przegrywającej kosztami, jak wymaga tego art. 102 k.p.c. Przeciwno zastosowaniu tego przepisu przemawia w szczególności widoczna *prima facie* bezzasadność wnoszenia kolejnego środka zaskarżenia niemającego szansy na odniesienie pożądanego dla powódki skutku.

(E.M.)

[a.†]